

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానప్రథము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకౌశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్దం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, ద్వావింశోఽధ్యాయః, శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన
కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

వాసుదేవ ఉవాచ

తతోఽహం భరతశ్రేష్ఠ ప్రగృహ్య రుచిరం ధనుః ।
శరైరపాతయం సౌభాత్ శిరాంసి విబుధద్విషామ్ ॥ 22-1॥

శరాంశ్చాశీవిషాకారాన్ ఊర్ష్యగాంస్తిగ్మతేజసః ।
ప్రైషయం శాల్పరాజాయ శార్ఙ్గముక్తాన్ సువాససః ॥ 22-2॥

తతో నాదృశ్యత తదా సౌభం కురుకులోద్వహ ।
అంతర్హితం మాయయా భూత్తతోఽహం విస్మితోఽభవమ్ ॥ 22-3॥

అథ దానవసంఘాస్తే వికృతాననమూర్ధజాః ।
ఉదక్రోశన్మహారాజ విష్ఠితే మయి భారత ॥ 22-4॥

తతోఽస్త్రం శబ్దసాహం వై త్వరమాణో మహారణే ।
అయోజయం తద్వధాయ తతః శబ్ద ఉపారమత్ ॥ 22-5॥

హతాస్తే దానవాః సర్వే యైః స శబ్ద ఉదీరితః ।
శరైరాదిత్యసంకాశైః జ్వలితైః శబ్దసాధనైః ॥ 22-6॥

తస్మిన్నుపరతే శబ్దే పునరేవాన్యతోఽభవత్ ।
శబ్దోఽపరో మహారాజ తత్రాపి ప్రాహరం శరైః ॥ 22-7॥

ఏవం దశ దిశః సర్వాః తిర్యగూర్ష్యం చ భారత ।
నాదయామాసురసురాః తేచాపి నిహతా మయా ॥ 22-08॥

తతః ప్రాగ్జ్యోతిషం గత్వా పునరేవ వ్యదృశ్యత ।
సౌభం కామగమం వీర మోహాయన్మమ చక్షుషీ ॥ 22-09॥

తతో లోకాంతకరణః దానవో దారుణాకృతిః ।
శిలావర్షేణ మహతా సహసా మాం సమావృణోత్ ॥ 22-10॥

సోఽహం పర్వతవర్షేణ వధ్యమానః పునః పునః ।
వల్మీక ఇవ రాజేంద్ర పర్వతోపచితోఽభవం ॥ 22-11॥

తతోఽహం పర్వతచితః సహాయః సహసారథిః ।
అప్రఖ్యాతిమియాం రాజన్ సర్వతః పర్వతైశ్చితః ॥ 22-12॥

తతో వృష్ణిప్రవీరా యే మమాసన్ సైనికాస్తదా ।
తే భయర్తా దిశః సర్వే సహసా విప్రదుద్రువుః ॥ 22-13॥

తతో హాహాకృతమభూత్పర్వం కిల విశాంపతే ।
ద్యౌశ్చ భూమిశ్చ ఖం చైవాదృశ్యమానే తథా మయి ॥ 22-14॥

తతో విషణ్ణమనసః మమ రాజన్ సుహృజ్జనాః ।
రురుదుశ్చక్రుశుశ్చైవ దుఃఖశోకసమన్వితాః ॥ 22-15॥

ద్విషతాం చ ప్రహర్షోఽభూత్ ఆర్తిశ్చా ద్విషతామపి ।
వీవం విజితవాన్ వీర పశ్చాదశ్రౌషమచ్యుత ॥ 22-16॥

తతోఽహమింద్రదయితం సర్వపాషాణభేదనమ్ ।
వజ్రముద్యమ్య తాస్సర్వాన్ పర్వతాన్ సమశాతయమ్ ॥ 22-17॥

తతః పర్వతభారార్తాః మందప్రాణవిచేష్టితాః ।
హయా మమ మహారాజ వేపమానా ఇవాభవన్ ॥ 22-18॥

మేఘజాల మివాకాశే విదార్యాభ్యుదితం రవిమ్ ।
దృష్ట్వా మాం బాంధవాః సర్వే హర్షమాహారయన్పనః ॥ 22-19॥

తతః పర్వతభారార్తాన్ మందప్రాణవిచేష్టితాన్ ।
హయాస్సందృశ్య మాం సూతః ప్రాహ తాత్కాలికం వచః ॥ 22-20॥

సాధు సంపశ్య వార్ణేయ శాల్వం సౌభపతిం స్థితమ్ ।
అలం కృష్ణావమన్వైనం సాధు యత్నం సమాచర ॥ 22-21॥

మార్దవం సఖితాం చైవ శాల్వాదద్య వ్యపాహర ।
జహి శాల్వం మహాబాహో మైనం జీవయ కేశవ ॥ 22-22॥

సర్వైః పరాక్రమైర్వీర వధ్యః శత్రురమిత్రహన్ ।

న శత్రురవమంతవ్యః దుర్బలోఽపి బలీయసా ॥ 22-23॥

యోఽపిస్యాత్ప్రీతగః కశ్చిత్ కిం పునః సమరే స్థితః ।

స త్వం పురుషశార్దూల సర్వయత్నైరియం ప్రభో ॥ 22-24॥

జహి వృష్ణికులశ్రేష్ఠ మా త్వాం కాలోఽత్యగాత్పునః ।

నైష మార్దవసాధ్యో వై మతో నాపి సఖా తవ ॥ 22-25॥

యేన త్వం యోధితో వీర ద్వారకా చావమర్దితా ।

వీవమాది తు కౌంతేయ శ్రుత్వాహం సారథేర్వచః ॥ 22-26॥

తత్వమేతదితి జ్ఞాత్వా యుద్ధే మతిమధారయమ్ ।

వధాయ శాల్వరాజస్య సౌభస్య చ నిపాతనే ॥ 22-27॥

దారుకం చాబ్రువం వీర ముహూర్తం స్థీయతామితి ।

తతోఽప్రతిమం దివ్యమ్ అభేద్యమతివీర్యవత్ ॥ 22-28॥

ఆగ్నేయనుస్త్రం దయితం సర్వసాహం మహాప్రభమ్ ।

యోజయం తత్ర ధనుషా దానవాంతకరం రణే ॥ 22-29॥

యక్షాణాం రాక్షసానాం చ దానవానాం చ సంయుగే ।

రాజ్ఞాం చ ప్రతిలోమానాం భస్మాంతకరణం మహత్ ॥ 22-30॥

క్షురాంతమమలం చక్రం కాలాంతకయమోషమమ్ ।

అనునుంత్త్రాహనుతులం ద్విషతాం వినిబర్హణమ్ ॥ 22-31॥

జహి సౌభం స్వవీర్యేణ యే చాత్ర రిపవో మమ ।

ఇత్యుక్త్వా భుజవీర్యేణ తస్మై ప్రాహిణవం రుషా ॥ 22-32॥

రూపం సుదర్శనస్యాసీత్ ఆకాశే పతతస్తదా ।

ద్వితీయస్యేవ సూర్యస్య యుగాంతే ప్రతిష్యతః ॥ 22-33॥

తత్సమాసాద్య నగరం సౌభం వ్యపగతత్విషమ్ ।

మధ్యేన పాటయామాస క్రకచో దార్పివోచ్ఛితమ్ ॥ 22-34॥

ద్విధా కృతం తతః సౌభం సుదర్శనబలాద్ధతమ్ ।
మహేశ్వరశరోద్ధూతం పసాత త్రిపురం యథా ॥ 22-35॥

తస్మిన్నిపతితే సౌభే చక్రమాగాత్ కరం మమ ।
పునశ్చదాయ వేగేన శాల్వాయేత్యహమబ్రువమ్ ॥ 22-36॥

తతః శాల్వం గదాం గుర్వీమ్ ఆవిధ్యంతం మహాహవే ।
ద్విధా చకార సహసా ప్రజజ్వాల చ తేజసా ॥ 22-37॥

తస్మిన్ వినిహతే వీరే దానవాస్త్రస్తచేతసః ।
హాహాభూతా దిశో జగ్ముః అర్దితా మమ సాయకైః ॥ 22-38॥

తతోఽహం సమవస్థాప్య రథం సౌభసమీపతః ।
శంఖం ప్రధ్మాప్య హర్షేణ సుహృదః పర్యహర్షయమ్ ॥ 22-39॥

తన్నేరుశిఖరాకారం విధ్వస్తాట్టాలగోపురమ్ ।
దహ్యామానమభిప్రేక్ష్య స్త్రియస్తాః సంప్రదుద్రువుః ॥ 22-40॥

ఏవం నిహత్య సమరే సౌభం శాల్వం నిపాత్య చ ।
ఆనర్తాన్ పునరాగమ్య సుహృదాం ప్రీతిమావహమ్ ॥ 22-41॥

తదేతత్కారణం రాజన్ యదహం నాగసాహ్వయమ్ ।
నాగమం పరవీరఘ్న న హి జీవేత్ సుయోధనః ॥ 22-42॥

మయ్యాగతేఽథవా వీర ద్యూతం న భవితా తథా ।
అద్యాహం కిం కరిష్యామి భిన్నసేతురివోదకమ్ ॥ 22-43॥

వైశంపాయన ఉవాచ

ఏవముక్త్యా మహాబాహుః కౌరవం పురుషోత్తమః ।
ఆమంత్ర్య ప్రయయా శ్రీమాన్ పాండవాన్ మధుసూదనః ॥ 22-44॥

అభివాద్య మహాబాహుః ధర్మరాజం యుధిష్ఠిరమ్ ।
రాజ్ఞా మూర్ధన్యపాఘ్రూతః భీమేన చ మహాభుజః ॥ 22-45॥

పరిష్కృతశ్చార్జునేన యమాభ్యాం చాభివాదితః ।
సమ్మానితశ్చ ధామ్యేన ద్రౌపద్యా చార్చితోఽశ్రుభిః ॥ 22-46॥

సుభద్రామభిమన్యుం చ రథమారోప్య కాంచనమ్ ।
ఆరురోహ రథం కృష్ణః పాండవైరభిపూజితః ॥ 22-47॥

శైబ్యసుగ్రీవయుక్తేన రథేనాదిత్యవర్చసా ।
ద్వారకాం ప్రయయౌ కృష్ణః సమాశ్వాస్య యుధిష్ఠిరమ్ ॥ 22-48॥

తతః ప్రయాతే దాశార్హే ధృష్టద్యుమ్నోఽపి పార్షతః ।
ద్రౌపదేయానుసాదాయ ప్రయయౌ స్వపురం తదా ॥ 22-49॥

ధృష్టకేతుః స్వసారం చ సమాదాయాథ చేదిరాట్ ।
జగమా పాండవాన్ దృష్ట్వా రమ్యాం శుక్తిమతీం పురీమ్ ॥ 22-50॥

కేకయాశ్చాప్యనుజ్ఞాతాః కౌంతేయేనామితతేజసా ।
ఆనుంత్ర్య పాండవాన్ సర్వాన్ ప్రయయుస్తేఽపి భారత ॥ 22-51॥

బ్రాహ్మణాశ్చ విశశ్చైవ తథా విషయవాసినః ।
విస్సృజ్యమానాః సుభృశం న త్యజంతి స్మ పాండవాన్ ॥ 22-52॥

సమవాయః స రాజేంద్ర సుమహాద్భుతదర్శనః ।
ఆసీన్మహాత్మనాం తేషాం కామ్యకే భరతర్షభ ॥ 22-53॥

యుధిష్ఠిరస్తు విప్రాంస్తాన్ అనుమాన్య మహామనాః ।
శశాస పురుషాన్ కాలే రథాన్ యోజయతేతి వై ॥ 22-54॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
సౌభవధోపాఖ్యానే ద్వావింశోఽధ్యాయః ॥ 22 ॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

